Concepția Mișcării Legionare despre organizarea societății românești prezentată în propriile publicații

Lect. dr. **Mariana BUICAN,** Universitatea „Constantin Brâncoveanu”, Pitești

După terminarea primei conflagrații mondiale, sistemul partidelor politice din România a cunoscut modificări esențiale, determinate în principal de: unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu Vechiul Regat și formarea statului național unitar; mutațiile survenite în mentalul colectiv; reformele realizate (mai ales cea electorală); evoluția economiei naționale și a structurilor socio-profesionale; influiența unor factori externi; ambiția unor oameni politici de a accede spre vârful ierarhiei politico-administrative a țării.

După Marea Unire și-au continuat activitatea partidele înființate înainte de primul război mondial, alături de care s-au impus altele noi, provenind din provinciile unite în 1918, sau întemeiate în contextul vieții politice de la sfârșitul conflagrației modiale și din anii următori. Evoluția fiecărui partid a cunoscut o dinamică specifică. În acest context intern a aparut curentul de extremă dreaptă, în care se încadrează și Mișcarea legionară.

În perioada interbelică mijloacele de propagandă folosite de legionari, pentru a-și face cunoscute ideile au fost de o mare diversitate. Ele s-au concretizat în: scrisori, manifeste, comunicate, broșuri, cărți, marșuri, manifestații, congrese studențești, tabere de muncă, cântece, slujbe religioase și bine înțeles presa. În concepția legionarilor, presa juca un rol important pentru că prin intermediul ei au fost prezentate soluțiile ce trebuiau luate pentru organizarea unei noi societăți. Această concepție a fost prezentată de Anton Balotă în ziarul Axa „*presa regimului legionar care corespunde nu numai unui servicu public, ci și unui adevărat servicu legionar, va trebui să fie scrisă numai de legionari căci numai așa va putea fi pe marile linii ale Mișcării, Neamului, Căpitanului. Presa legionară trebuia să corespundă și prin redactarea ei unei înalte ordini morale. Tot ce este nesănătos, molipsitor, tot ce este propriu decăderii, necurățeniei, va fi ocolit cu grijă de presa legionară”*[i].

Legionarii au avut în perioda interbelică numeroase publicații cum ar fi: *Cuvântul, Buna Vestire, Porunca Vremii, Muncitorul legionar, Biruitorii, Garda, Pământul strămoșesc, Axa, Calendarul, Dacia nouă,* etc. Numărul de publicații era impresionant, dar trebuie avut în vedere că unele au apărut doar câteva numere, datoriă unor motive materiale, sau datorită poziției autorităților.

Fiecare grupare politică are propria sa ideologie în care sunt prezentate ideile teoretice și practice despre organizarea societății în care își desfășoară activitatea.

Legionarii au avut propria concepție despre programele politice prezentată în februarie 1938, într-un articol al lui Nae Ionescu. Ei au manifestat adversitate față de acestea, prin acest fapt deosebinde-se de celelalte partide politice, existente pe scena politică românească în perioada intebelică. Astfel, potrivit articolului „*între somațiile pe care vechea politică românească le adresaseră mișcări naționaliste: aceea de a-și formula programul. Dacă aș face formal parte din mișcarea către care merge somația, aș răspunde pur și simplu că un program nu pot să formulez; întâi pentru că nu am voie; al doilea, pentru că nu stă în firea mea. Un program este un instrument de propagandă, spui oamenilor ce ai de gând să faci, doar să le câștigi adeziunile. Eu, însă, știu că n-am văzut încă un guvern care să se țină de un program anunțat în opoziție; și mai știu că, azi, nu mai există nici o deosebire programatică între diferitele partide politice. Așa fiind, eu anunț un program, dacă am nevoie de el ca mijloc de propagandă... Dar dacă mijloacele mele de propagandă sunt altele? Renunț pur și simplu la program, ca la o minciună oarecare”*[ii].

De aceea legionarii s-au limitat la prezentarea un *schițe* de program în campaniile electorale din 1931 și 1932. Pe când la alegrile din 1937, în campania electorală ei au prezentat un program în 12 puncte. Dar și în acest caz aspectele prezentate au avut un caracter general și au vizat unele probleme cum ar fii: purificarea societății românești de toate aspectele negative, critica politicianismului, politica antisemită etc.

Concepția leginară privind locul și rolul instituțiilor statului și a celor politice în societate

Legionarii au criticat vehement **regimul democratic**, considerând că acest mod de organizare era de inspirație externă, că se baza pe o Constituție care, de asemea, era copiată din apus. Ei doreau înlăturarea statului democratic, așa cum reiese dintr-un articol publicat în ziarul Curentul din 1940 și introducerea unui stat totalitar, dar sub formă național-legionară. Statul național-legionar era un „*stat al tuturor categoriilor sociale, în special al marii mase de muncitori agricoli și industriali”*[iii].

În acest nou tip de stat, legionarii, se aflau în *slujba neamului* și, de asemenea, trebuia să existe o conducere centralizată. Pentru realizarea acestui obiectiv trebuiau întreprise acțiuni de restructurare care să aibe un caracter

BDD-A24655 © 2008 Facultatea de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării; Editura Tritonic
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:41:53 UTC)

radical. Elita tinerei generații avea un rol important în acest proces, iar rolul maselor era unul secundar. Astfel, „*inițiativa creării noului stat nu poate și nu trebuia lăsată străzii. Masele nu participă la mișcările de instaurare a unei noi ordini, prin inițiativa lor, ci prin adeziunea lor conștientă*”[iv].

În concepția ideologilor legionari **statul național-legionar** era diferit de dictatură. Astfel, într-un articol al lui Ernest Bernea, publicat în ziarul Cuvântul, era făcută o comparație între dictatură și statul național-legionar „*Ce înseamă dictatură? Dictatură înseamă voința unui singur om împotriva voinței neamului; dictatură înseamnă orice conducere silnică care luptă să scoată neamul din căile firești. Dictatură, deci, înseamnă ceva care constrînge și vrea să impună din afară, iar pe de altă parte înseamnă ceva patologic, nefiresc... Mișcarea legionară este cu totul altceva decât lupta pentru dictatură... Orice manifestare legionară este o virtute. Tot ceea ce se săvârșește aici nu este impus de Căpitan, ci este un act de conștiință și de libertate lăuntrică. Căpitanul este ascultat nu de temă ci de dragoste și credință; el este ascultat pentru că este Căpitan, adică conducător în înțelesul de om care întrupează desăvârșit cugetul și fapta istorică a neamului acesta. De aici se desprinde tot înțelesul misiunii sale. El nu este acolo pentru sine, ci pentru neamul care îl întrupează. El nu luptă acolo în interesul său, ci pentru împlinirea unei datorii sfinte*”[v].

Legionarii manifestau reticență și față de **votul universal**, deoarece acesta era un simbol al democrației. Prin intermediul acestuia masele participau la guvernare, sau mai bine spus îi desemnau pe cei care să conducă destinele țării. Dar în viziunea ideologilor legionari, votul universal era o cale de dispariție a interesului național în spatele unor interese mărunte de partid. Soluția dată de ei în acest caz era antidemocrația, într-un stat care trebuia reformat din temelii, în sensul principiilor legionare și care să aibă ca finalitate instalarea unui guvern legionar, adică instalarea *erei legionare*[vi].

Poziția lor era radicală și în raport cu **politicienii** și cu **partidele politice**. Considerau că unitatea neamului românesc era sfărâmată datorită existenței partidelor politice. De aceea ei considerau că democrația era incapabilă de un efort comun, pentru că împărțită în partide politice care guvernează câte un an sau doi, era incapabilă de a concepe și realiza un plan de lungă durată. Un partid anula eforturile celuilalt.

Mai considerau că pune în imposibilitate omul politic de a-și face datoria către neam, că acesta devine sclavul partizanilor săi, întrucât, ori le satisface poftele personale, ori aceștia îi distrug gruparea. Că omul politic se află în permanență sub presiunea agentului electoral, că un partid nu ia măsuri contra partizanilor săi, de frică să nu îi piardă. Astfel, în concepția lor, democrația era incapabilă de autoritate, pentru că îi lipsea puterea sancțiunii. De aceea, în 1935, legionarii au lansat un material acuzator la adresa partidelor politice în care susțineau că „*depoliticianizarea țării este o poruncă a vremii. În locul partidelor politice, se simte nevoia unui braț creator. În locul șovăielii în conducere se simte nevoia unei baghete magice, căreia să i se supună toată suflarea românească. În locul partidelor dezbinate veșnic în luptă, unitate de comandament. În locul partidelor mereu aplecate străinilor, politica de încurajare și neatârnare a românismului susținător de țară*”[vii].

În privința atitudinii legionarilor față de **instituția monarhică**, în primii ani ai existenței acestui curent a existat o atitudine pozitivă față de monarhie, folosindu-se în propagandă sloganuri favorabile acesteia. Cu prilejul diferitelor manifestări, legionarii nu pierdeau ocazia să trimită memorii de loialitate suveranului.

Lucrurile s-au schimbat după anul 1937, când au început să se răspândească în țară broșuri cu caracter ofensator la adresa monarhiei. Conflictul dintre monarhie și legionari a atins punctul culminant în noiembrie 1938, când au fost suprimate principalele căpetenii ale curentului, printre care și Corneliu Zelea Codreanu.

Legionarii considerau că ei aveau misiunea de a deschide țării noi drumuri, să creeze ***un om nou***, o *lume a românismului*, care să iasă în evență printr-o morală superioară și o disciplină severă. Prin aceasta ei impuneau un nou stil de viață poporului. Această perioadă o numeau *era legionară,* în cadrul căreia societatea românească trebuia să înlăture toate problemele, iar cinstea și corectitudinea să domnească peste tot. În această *lume nouă*, toți trebuiau să poarte numele de legionari, astfel, se putea vorbi despre *o casă legionară, o gospodărie legionară, o grădină legionară.* Se viza crearea unui *om nou*, care putea fi format numai la *școala legionară.* Acest proces era amplu descris de Corneliu Zelea Codreanu „*din această școală legionară va trebui să iasă un om nou, un om cu calități de erou. Un uriaș în mijlocul istoriei noastre (...) Acest erou ieșit din școala legionară, va ști să facă și programe, va ști să rezolve și problema jidănească, va ști să dea și o organizare statului*”[viii].

Acest *om nou,* era strâns legat de *elita legionară,* ce trebuia să conducă statul legionar. De asemenea, *elita legionară* avea un rol important în plan social și politic, dar tot ei subliniau ideea că și aceasta trebuia condusă de un individ, care trebuia să se remarce prin calitățile și spiritul său de dăruire.

Tot în presa proprie legionarii își prezentau poziția și față de **politica externă a statului**. Alianțele statului român cu țările democratice erau criticate, iar cei care făceau eforturi pentru integrarea României în diferite alianțe bilaterale erau și ei criticați. În anul 1937, pentru prima dată, Corneliu Zelea Codreanu a făcut declarații publice și clare prin care cerea abandonarea alianțelor tradiționale ale României „*eu sunt contra noilor democrații ale Occidentului, eu sunt contra Micii Înțelegeri, eu sunt contra Înțelegerii Balcanice n-am nici un atașament față de Societatea Națiunilor, în care nu cred. Eu sunt pentru o politică externă a României alături de Roma și Berlin. Alături de statele revoluțiilor naționale. În contra bolșevismului. O spune un om ca n-a călătorit și n-a cerșit nici la Roma și nici la Berlin. În 48 de ore de la biruința Mișcării Legionare, România va avea o*

BDD-A24655 © 2008 Facultatea de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării; Editura Tritonic
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:41:53 UTC)

alianță cu Roma și Berlinul, intrând astfel în linia misiunii sale istorice în lume: apărarea Crucii, a culturii și civilizației creștine"[ix].

Poziția Mișcării Legionare față de **armată** a fost prezentată în ziarul Cuvântul. Au existat încercări ale legionarilor de a pătrunde în armată, însă aceasta a fost o instituție care le-a făcea opoziție destul de serioasă. Erau vizate în primul rând categoriile largi ale ostașilor, gradele inferioare și ofițerii tineri *„toți legionarii îmbrăcați în uniforma legionară vor arăta respectul lor desăvârșit față de ofițeri și ori de câte ori se va întâlni cu un ofițer îl va saluta cu salutul legionar... Vor folosi toate ocaziile ca frăția dintre legionari și ostași să devină din zi în zi mai strânsă"*[x].

În perioda interbelică legionarii au desfășurat o activitate intensă în școli. În acest domeniu s-a acționat prin *Frățiile de cruce,* prin care se urmărea atragerea, educarea și formarea elevilor ca viitori legionari. În prima fază s-a urmărit atragerea învățătorilor și profesorilor, aceștia având un rol important în realizarea educației legionare. Se viza în acest sens crearea unui nou tip de profesor sau învățător care să fie încadrat în spiritul noii ordini sociale.

Astfel, Anton Balotă, în articolul **Profesorul** publicat în ziarul Axa, afirma că din mâna vechilor profesori au ieșit decât *„mase amorfe, lipsite de caracter, umile slugarnice sau în sfârșit rebele oricărei ordini sociale*[xi]*,* că asemena lucruri trebuiau să se schimbe. Această schimbare trebuia pornită de la profesor în care *trebuia să vibreze voința, fapta lui trebuia să fie plină de tinerețe, în toate manifestările trebuia să gâlgâie viața, căci numai așa poate antrena pe elevi pe drumurile nobile ale faptei și credinței. Fără îndoială că nici un profesor nu se poate naște așa dar oricare poate deveni așa*[xii].

Același autor s-a ocupat și de rolul școlii, care în viziunea lui trebuia să fie în serviciu public. În articolul **Spiritul școlii legionare,** Anton Balotă tratează scopul *noii școli*, care trebuia să dezvolte în copii, simțurile care vor duce la crearea unui tip de român, caracterizat prin: *„acțiune, voință și curaj fizic, simțul onoarei, cel al răspunderii și al curățeniei, mândriei, disciplinei, hotărâre și dotarea cu un nesfârșit simț al realității românești"*[xiii].

Preocupările lor au vizat și reorganizarea învățământului superior. Astfel, Petre P. Panaitescu a abordat acest aspect în articolul intitulat **Universitatea noastră**, publicat în ziarul Cuvântul. Noile universități trebuiau să cerceteze: *„limba, istoria, arta, geografia României, în domeniu juridic, dreptul românesc de azi și de ieri, problemele legate de pământ, de nevoile vieții noastre, petrolul de pildă, în medicină, sănătatea poporului nostru etc..."*[xiv]

Mișcarea Legionară și-a exprimat poziția și față de **biserică**. Este bine cunoscut faptul că legionarismul se baza pe ortodoxie. Însăși organizarea internă a Mișcării amintește tot de religie. Cuibul, care era considerat *stâlpul organizației legionare*[xv] era alcătuit sub forma unei biserici. Cel care era primit în acest cuib trebuia să depună un jurământ axat pe poslăvirea morții, ca mijloc de realizare a scopurilor propuse. În cadrul ședințelor, trebuiau spuse rugăciuni lui Dumnezeu, pentru biruința Legiunii, se purtau discuții despre cei morți. Ceremonialul depunerii legământului era tot legat de această credință religioasă: trebuia ținut în singurătate, ferit de public și mai ales, într-un loc istoric: *după depunerea jurământului noi membrii primeau un săculaț cu pământ sfânt*[xvi].

Pe lângă aceste elemente care țin de organizarea internă, legionarii au mai întreprins și alte manifestări cu tentă religioasă, cum ar fi: construirea și repararea de biserici, sfințiri de fântâni, de cruci, jurăminte pe cruci cu lumânări aprinse, parastase pentru cei morți, etc. Toate acestea au avut o puternică impresie asupra populației, în existența căreia biserica și preotul continuau să joace un rol important.

Atunci când își făceau propagandă și nu numai, legionarii pătrundeau în sate îmbrăcați în costume naționale, pe cai albi, ca niște arhangheli, mergeau la biserică, participau la slujbe, intonau cântece și dispăreau la fel de repede cum apăreau. Astfel, se crea o impresie în mintea săteanului care continua să creadă în superstiții.

Slujitorii bisericii erau respectați de legionari, mulți preoți din diferite zone ale țării aveau funcții de conducere în Mișcare. Unele manifeste legionare erau adresate în exclusivitate slujitorilor bisericești, astfel *„preoți, slujitori ai adevărului, partidele politice sunt atee. Pentru ele, biserica este o moștenire stupidă și anacronică a vremurilor mai proaste. În gardă Părinți"*[xvii].

Tot în plan religios se încadrează orientarea legionarilor către *cultul morții.* În concepția legionară *moartea* reprezintă un moment foarte important în viață. De aceea Legiunea, prin propaganda pe care o întreprindea, dar mai ales prin educarea aderenților dorea să pregătească psihologia celor care în anumite momente trebuiau să întreprindă acțiuni cu un grad mare de risc (să se sacrifice mai bine spus). *„Moartea legionară nu are nimic în comun cu moartea de rând. Prin moartea legionară, legionarul se logodește cu eternitatea, prin moartea legionară, legionarul trece dincolo de înfățișarea pământească a istoriei. Trece în legendă... Moartea legionară este o școală, este un cult. Să mori în legiune este o cinste..."*[xviii]

Viziunea Mișcării Legionare privind organizarea și funcționarea societății

În propaganda lor, legionarii susțineau că regimul democrat dându-se faliment și că epoca partidelor s-a încheiat. Promisiunile lor vizau redobândirea demnității naționale, desființarea exploatării omului de către om etc. În alegerile din noiembrie 1937, legionarii au obținut o mare victorie, ajungând a treia forță politică a țării după numărul de voturi primite.

Tinerii au constituit elementul de bază al noului curent, considerând că numai făcând parte dintr-o organizație puteau să-și rezolve problemele cu care se confruntau. Din legiune au făcut parte, indivizi din toate categoriile sociale: profesori, învățători, preoți, ingineri, militari pensionați, studenți, elevi din ciclul secundar, muncitori, țărani etc.

BDD-A24655 © 2008 Facultatea de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării; Editura Tritonic
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:41:53 UTC)

Succesul deosebit de care s-a bucurat legionarismul în cadrul tineretului studențesc s-a explicat prin impactul pe care l-a avut ideea de formare a unei noi elite care să conducă societatea românească, după înlăturarea de la putere a politicienilor corupți. *„Această nouă elită, urma să fie formată din tineri, care datorită trăsăturilor specifice vârstei, vor schimba societatea. În acele condiții în care societatea se confrunta cu tot felul de probleme economice, ideologii legionarismului apreciau că rezolvarea putea fi găsită numai de această tânără generație"*[xix].

„De unde poate veni mântuirea? Numai de la niște oameni care nu a fost chemați la putere și nu sunt vinovați cu nimic de starea proastă a lucrurilor de la noi. Oamenii aceștia trebuiau să fie în partea lor cea mai numeroasă tineri...trebuie să fie în stare de jertfă... trebuie să fie în stare de o imensă și neabătută credință, căci fără credință nu există putere"[xx].

Legionarii au afirmat de nenumărate ori că *„**studențimea** a format osatura mișcării legionare, din mijlocul studențimii s-au recrutat elementele principale de luptă și apoi cadrele mai de seamă ale ei"*[xxi]. Congresele studențești și apoi cadrele erau folosite pentru a spori prestigiul organizației și creșterea numărului aderenților. Pentu a-i atrage pe studenți, legionarii foloseau sloganuri de tipul: *tu tinerime a României Mari, înalță-te în ceasul acesta și toarnă zid de neînvins în jurul Regelui, în jurul Bisericii tale creștine, în jurul Armatei și Moșiei Străbune*[xxii].

Legionarii nu se limitau numai la transmiterea de sloganuri, au mai întreprins și alte măsuri, cum ar fi organizarea de tabere gratuite unde erau invitați tinerii de diferite vârste, urmând ca ulterior să fie înscriși în Frățiile de Cruce. De fapt, tinerii au fost o masă de manevră ușor de manipulat.

Acest lucru s-a datora mai ales, situației materiale destul de precare și taxelor foarte mari. Din punct de vedere psihologic, acțiunile tinerilor, deveniți simpatizanți și susținători ai legionarismului, au fost explicate de Emil Cioran într-un articol, astfel: *„incertitudinea prezentului, amestecată de teama de viitor, sentimentul dureros al surprizelor penibile pe care le poate provoca imprevizibilul direcției temporale, angoasa în fața unei lumi demonice, o senzație a nimicului, care îmbină într-o perversă satisfacție experiența vieții cu a neantului, iată atâtea elemente care împrumută tinerilor caracterul unor ființe de un cinism disperat și de o dureroasă exaltare*[xxiii] .În documentele Gărzii de Fier se preciza că tânăra generație are *misiunea de românizare și de înviere sufletească a României"*[xxiv]. În comparație cu generația vârstnică care era considerată vinovată de toate problemele cu care se confrunta țara*: „la toate răscrucile care condamnă drumurile activității, s-au instalat bătrânii: sterpi, neputincioși... umili cu cei mari, tirani cu cei mici, lipsiți de generozitate... alegându-și creaturile dintre toți cei lipsiți de demnitate și libertatea de spirit, nevăzând în tinerii învățați..., buni la a scoate reziste pe care bătrânii le diriguiesc, a le purta geanta, a le organiza conferințele, a le face reclame în gazete, sau a le scrie studii pe care bătrânii le iscălesc"*[xxv].

Se prefigura astfel, un conflict între generații, trebuia să intre în arena politică și economică o nouă generație luptătoare.

Mircea Eliade într-un articol, sintetiza menirea acestei tinere generații *„va trebui să muncim ca niște bestii oarbe, fiecare în gangul nostru subpământean, să se sfârșească în bucium mărunt, în mediocre preocupări. Suntem datori să construim și aceasta nu se împlinește cu simple discursuri sau simple articole de ziar"*[xxvi].

Mișcarea Legionară și **intelectualitatea**. Deși au fost intelectuali care au aderat la legionarism, totuși au fost unii care nu au făcut acest pas și impotiva lor legionarii au luat poziție. Aceștia erau caracterizați astfel: *„o tinerime studioasă cu ochelarii pe nas, cu aere de savantlâc, cu gesturi studiate în oglindă, cu un umăr mai ridicat de la o vreme, ca să pară mai interesantă, cu spinarea mai adusă și gheboasă, cu pieptul scofâlcit și băgat între umeri... Veniți în haine rupte și modeste, pentru ca după cîteva luni să devină don juanii slugilor din centrele universitare, să arunce priviri disprețuitoare marelui vulg, să sfideze marile sentimente de noblețe ale omenirii și ale nației, să se rușineze a mai pune mâna pe topor, să taie o bucată de lemn acasă, sau pe plug sau pe sapă în ajutorul mamei sale. Gata să rezolve cele mai mari probleme dintr-un vârf de condei, cu un singur ideal în viață să ajungă prin politică cât mai sus și cât mai ușor, în fine gata să sărute mâna la cel dintâi stăpân puternic, care-i cere ceva. Aceștia sunt farseorii incapabili, cocoloșiți și risipitori din care se selecționează de vreo 60 de ani în coace, majoritatea conducătorilor țării"*[xxvii].

Mișcarea leginară și **muncitorimea**. În broșura lui Traian Herseni, *Mișcarea legionară și muncitorimea,* a fost expusă poziția legionarilor față de muncitorime: *...socotim la loc de frunte pe muncitori. Ei fiind continu exploatați de alții, vor trebui să fie cei dintâi scoși de sub exploatare. Dreptatea românescă va trebui să fie și dreptatea muncitorilor*[xxviii]. În statul național legionar, burghezia urma să fie desființată, pentru a se introduce a doua ordine socială, iar exploatarea omului de către om să fie înlăturată. Privind relația muncitor-proprietate se preciza: *regimul normal al vieții e ca toată lumea să aibă proprietate individuală, tu proletarule nu ai, trebuie să lupți prin urmare ca să intri în rândul lumii, devenind și tu proprietar individual*[xxix].

În plan organizatoric legionarii au înființat la 25 decembrie 1936 un corp legionar aparte, *muncitorimea legionară,* care a mai fost denumit și *Corpul Muncitoresc Legionar.* Muncitorii au fost chemați să facă parte din acest corp, care era condus de inginerul Gheorghe Clime. În același timp, s-a încercat organizarea unor cooperative legionare pentru comercializarea unor produse în vederea obținerii de fonduri. Economia legionară, ca activitate productivă, urma să se întemeieze pe dragoste, fiind *întreprinsă pentru om, nu împotriva omului*[xxx]. Propaganda legionară în ceea cei privește muncitorimea, nu se limita numai la nivel material, ci viza sfere mult mai înalte, în acest sens Horia Sima expunea următoarele idei: *„Căpitanul înalță pe muncitori la o demnitate pe care socialismul de profesie nici nu o poate*

BDD-A24655 © 2008 Facultatea de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării; Editura Tritonic
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:41:53 UTC)

bănui măcar. Revoluția socială pe care o întrezărește Corneliu Zelea Codreanu depășește cu mult orizontul intereselor materiale... Revoluția legionară nu ignoră latura meterială a problemei, dar nu vede în ea decît o mică parte din ceea ce conducătorii țării datorează muncitorului... poate fii exclus muncitorul din sfera marilor tensiuni naționale, ca și cum ar fi un cetățean de categorie inferioară, azvîrlit la periferia societății? Iată ce îl doare pe muncitor, mai mult decît mizeria pe care o suferă. Disprețul cu care este tratat, izolarea în care este ținut. Și sufletul strigă după sacrificiu și inima lui sîngerează la durerile patriei"[xxxi].

Legionarii apreciau că în statele burgheze muncitorii erau exploatați, pe când în statul național-legionar, aceștia urmau să aibă următoarele drepturi: dreptul la muncă, dretul la salariu, să nu mai fie exploatați, egalitate deplină, dreptul la sănătate, cultură, ocrotirea statului. Cu privire la muncitori Corneliu Zelea Codreanu, în *Pentru legionari*, făcea următoarele referiri: *„în Țara Nouă, Mișcarea legionară, va da muncitorimii mai mult decât un program,mai mult decât o pâine albă, mai mult decât un pat mai bun. Ea va da muncitorimii dreptul de a se simți stăpână peste țară, deopotrivă cu toți ceilalți, români. Muncitorul va păși cu pas de stăpân, nu de rob, pe străzile pline de lumini, și luxuri, pe unde astăzi nu îndrăznește să-și ridice ochii în sus. Pentru prima dată va simți bucuria, mândria de a fi stăpân, de a fi stăpânul țării lui. Față de aceasta, toate celelalte chestiuni interesează prea puțin, pentru că muncitorul stăpân își va avea legile , organizarea în stat și soarta pe care singur și le va face cu mâna, cu cap și conștiință de stăpân"*[xxxii].

Mișcarea leginară și **țărănimea.** S-a făcut o propagandă deosebită pentru atragerea țăranilor în mișcare, publicațiile descriau starea de mizerie și sărăcie în care se aflau aceștia. În condițiile în care ramura principală a economiei în viitorul stat național-legionar urma să fie agricultura, înscrierea în Garda de Fier a țărănimii era foarte importantă. În viziunea legionarilor satul mai era important și pentru faptul că el reprezenta *etnicul nefalsificat în contrazicere cu orașul cosmopolit*[xxxiii], cât și datorită faptului că era modelul pe care preconizau ca în viitor organizarea să-l aibe ca reper. Încă din 1932, Nae Ionescu scria în acest sens: *temeiurile unui stat român de structură țărănească, reprezintă singura formă în care noi putem cu adevărat trăi după indicațiile firii noastre și singura care poate îngădui o adevărată și completă rodire a puterilor rasei noastre*[xxxiv].

Propaganda legionară destinată țărănimii se caracteriza prin utilizarea unor elemente de folclor, promisiuni facile și cultul muncilor agricole, la care toată națiunea era chemată să pariticipe: *primăvara cu preoții în frunte, cu ofițerii, cu profesorii universitari, cu copii din școli și bătrâni, că ieșim cu elan, noi popor de plugari, la muncă pe câmpiile de unde poate să iasă salvarea patriei noastre, mărire și gloria*[xxxv].

Au adoptat o formă de propagandă în lumea satelor diferită de cea a partidelor politice: *legionarii intrau în sate încolonați în pas bărbătesc, închenuncheau o clipă în fața bisericilor și se rugau cu țărănimea, care privea cu dragoste pe acești tineri care nu preferau discursurile declamatorice cu care fuseseră de atâtea ori serviți și amăgiți*[xxxvi]. Toate aceste acțiuni ale legionarilor au dus la aderarea unor țărani la Garda de Fier cu speranța rezolvării problemelor cu care se confruntau.

Note

[i] Anton Balota, **Sensul presei legionare,** Axa, din 14 decembrie 1940.

[ii] Nae Ionescu, Cuvântul, 10 februarie 1938.

[iii] Curentul**,** din 27 septembrie 1940.

[iv] Vasile Marin, **Crez de generație,** București, 1937, p. 49.

[v] Ernest Bernea, Cuvântul, din 9 februarie 1938.

[vi] Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond Ministerul Propagandei Naționale, **Presa internă,** D 513/1940-1941, f. 102.

[vii] Corneliu Zelea Codreanu, **Pentru legionari,** București, 1937, p. 275.

[viii] * * * **Din luptele tineretului român 1919-1939,** Ed. Fundației Buna Vestire, București, 1993, p. 65.

[ix] Ioan Scurtu, **Istoria României în anii 1918-1940,** Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1996, p. 155.

[x] **Legionarii vor arăta tot respectul ofițerilor,** Cuvântul, din 1 decembrie 1940.

[xi] Anton Balotă, **Profesorul,** Axa, din 9 ianuarie 1941.

[xii] Ibidem.

[xiii] Anton Balotă, **Spriritul școlii legionare,** Axa, din 17 decembrie 1940.

[xiv] Petre P. Panaitescu, **Universitatea noastră,** Cuvântul, din 21 decembrie 1940.

[xv] * * *, **Din luptele tineretului român,** p. 132.

[xvi] Dragoș Zamfirescu, **Legiunea Arhanghelului Mihail,** Ed. Enciclopedică, București, 1997, p. 139.

[xvii] Idem, p. 149.

[xviii] * * *, **Din luptele tineretului român,** p. 72.

[xix] Mihai Constantinescu, **Garda de Fier sub judecata istoriei,** în Magazin Istoric, nr.1, p. 76-77.

[xx] Traian Herseni, **Mișcarea legionară și țărănimea,** București, 1941, p.4.

[xxi] Dragoș Zamfirescu, op. cit. p. 63.

[xxii] Ibidem, p. 64.

[xxiii] Emil Cioran, **Singurătate și destin,** Ed. Humanitas, București, 1991, p. 13.

[xxiv] Ibidem, p. 20.

[xxv] Nae Ionescu, **Roza vânturilor,** Ed. Humanitas, Chișinău, 1993, p. 188.

[xxvi] Mircea Eliade, **O generație,** Cuvântul studențesc, din 4 decembrie 1927.

[xxvii] Dragoș Zamfirescu, op. cit. p. 169.

[xxviii] Ibidem, p. 165.

[xxix] Radu Ioanid, **Sabia Arhanghelului Mihail,** Ed. Diogen, București, 1994, p. 172.

[xxx] Ibidem, p. 166.

[xxxi] Horia Sima, **Doctrina legionară,** Ed. Majadahonda, București, 1995, p. 231-232.

BDD-A24655 © 2008 Facultatea de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării; Editura Tritonic
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:41:53 UTC)

[xxxii] Ibidem, p. 232.
[xxxiii] Radu Ioanid, op.cit. p. 168.
[xxxiv] Ibidem, p. 169.
[xxxv] Idem.
[xxxvi] Ibidem, p. 171.

Bibliografie

1. Lucrări:

Cioran Emil, **Singurătate şi destin,** Ed. Humanitas, Bucureşti, 1991.

Codreanu Zelea Corneliu, **Pentru legionari,** Bucureşti, 1937.

* * * **Din luptele tineretului român 1919-1939,** Ed. Fundaţiei Buna Vestire, Bucureşti, 1993.

Ioanid Radu, **Sabia Arhanghelului Mihail,** Ed. Diogen, Bucureşti, 1994.

Ionescu Nae, **Roza vânturilor,** Ed. Humanitas, Chişinău, 1993.

Scurtu Ioan, **Istoria României în anii 1918-1940,** Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1996.

Sima Horia, **Doctrina legionară,** Ed. Majadahonda, Bucureşti, 1995.

Zamfirescu Dragoş, **Legiunea Arhanghelului Mihail,** Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 1997.

2. Periodice:

Axa:1940,1941.

Cuvântul:1938,1940.

Cuvânt studenţest:1927.

Curentul:1940.

Magazin istoric.

3. Izvoare:

Arhivele Naţionale Istorice Centrale, fond Ministerul Propagandei Naţionale.

Abstract

The Legionary Movement Conception about the organization of the Romanian society presented in the proper press of the inter-war period.

After the end of First World War, the system of the Romanian political parties has been greatly modified by different factors. In this domestic context, the right extreme trend has appeared, the Legionary Movement being part of it. The means of propaganda used by Legionary Movement in order to make their ideas known have been so many: letters, manifestoes, communiqués, brochures etc and evidently, the press. In The Legionary conception, press has played an important role because by it, there have bee presented solutions that had to be taken for organizing a new society. The Legionary conception concerning the place and the role of public and political institutions in society is also presented in the proper press: opinions about the democratic system, the state in The Legionary Conception, the universal vote, politicians and political parties, the state foreign policy etc. The Legionary Movement presented an ample social, political and spiritual phenomenon of the inter-war Romania.

Key words: *press, conception, organization, ideology, propaganda.*

Revista română de JURNALISM şi COMUNICARE

BDD-A24655 © 2008 Facultatea de Jurnalism şi Ştiinţele Comunicării; Editura Tritonic
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:41:53 UTC)